

การจัดการความรู้ ด้านการวิจัย

ปีการศึกษา 2561

โครงการ การจัดการความรู้ ด้านวิชาการ
หัวข้อเรื่อง “การหาแหล่งข้อมูลเพื่อใช้วิเคราะห์
ปัญหางานวิจัย”

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำนำ

ในปีการศึกษา 2561 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยคณะกรรมการจัดการความรู้ ด้านวิชาการ ได้ประชุม และระดมความคิดเห็นว่า ในปีการศึกษา 2561 ควรมีการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ ด้านการวิจัย ในหัวข้อเรื่อง การหาแหล่งข้อมูลเพื่อใช้วิเคราะห์ปัญหาทางานวิจัยขึ้น เพื่อให้อาจารย์รุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ หรือ KM TEAM มาถ่ายทอดความรู้สู่อาจารย์รุ่นน้องที่เพิ่งบรรจุใหม่ให้อาจารย์รุ่นน้องได้มีความรู้ในการหาแหล่งข้อมูลเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ปัญหาในงานวิจัยของตน รวมทั้งตอบปัญหา ข้อเสนอสงสัย โดยก่อนนั้น KM TEAM ต้องประชุมระดมสมอง เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่สั่งสมมานานจากตนเอง เพื่อผลิตออกมาเป็นคู่มือ โดยมีทีมงาน KM TEAM ด้านการวิจัยนั้นเป็นผู้ช่วยในการจัดบันทึก และสรุปข้อมูลเพื่อนำคู่มือนี้เผยแพร่ให้อาจารย์รุ่นน้องนำไปใช้ประโยชน์ในการทำวิจัยต่อไป

คณะกรรมการการจัดการความรู้ด้านวิชาการ

เมษายน 2562

การหาแหล่งข้อมูลเพื่อใช้วิเคราะห์ปัญหางานวิจัย

การทำวิจัยนั้นแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การวิจัยแบบบูรณาการ
2. การวิจัยกฎหมายอย่างเดียว

สำหรับอาจารย์ที่เริ่มต้นทำวิจัยควรทำงานวิจัยกฎหมายแท้ๆ
ไปก่อน ซึ่งไม่ยากและซับซ้อนมากนัก

ในการหาข้อมูลก็แตกต่างกันด้วยเช่นกัน การหาแหล่งข้อมูลที่
ควรนำมาใช้ในการทำงานวิจัย ต้องมีความน่าเชื่อถือ โดยหาข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ และ
นโยบายของประเทศ เป็นต้น โดยเริ่มจาก

1. ต้องศึกษาข้อมูลจากเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพราะ
ข้อความที่เรามาใช้นั้นอาจตีความผิด การตีความทำได้หลายวิธี

วิธีการที่ 1 ที่นักกฎหมายทำส่วนใหญ่คือการตีความด้วยถ้อยคำ แต่การตีความหมาย
ด้วยถ้อยคำใช้กับกฎหมายใหม่ไม่ได้ ต้องตีความจากเจตนารมณ์มากกว่า

วิธีการที่ 2 เซวเลขคำต่อคำ จะทำให้ทราบว่ากฎหมาย
ฉบับนี้หมายถึงอะไร ซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุด แต่ใช้เวลานาน

2. ประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
รายงานการประชุมเป็นข้อมูลที่ยุติธรรมที่สุด เพราะที่น่าเชื่อถือ เนื่องจากเป็นข้อมูลต้นทางที่
มีผู้เชี่ยวชาญร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล ผู้วิจัยต้องทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลไปที่
กรรมการวิสามัญ แต่จะให้ข้อมูลหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับมติที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญ
ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่ให้ข้อมูลเชิงลึก สำหรับข้อมูลบางส่วนได้มีการเผยแพร่ขึ้นบนเว็บไซต์

3. นโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ ผู้วิจัยควรนำ
แผนพัฒนาฯ มาจับประเด็น 4-5 ประเด็น หลักการพัฒนากฎหมายต้องไปดูแผนพัฒนาฯ ซึ่ง
อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่นำแผนดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์ วิจัยมีหลายแบบถ้าเป็นเรื่องพัฒนา
กฎหมายก็ควรต้องดูแผนหรือนโยบายของรัฐบาล แต่ถ้าเป็นการพัฒนาตัวบทกฎหมาย
อย่างเช่นกฎหมายสิ่งแวดล้อมก็ต้องดูด้วย ถ้าเป็นตัวบทอย่างเดียวไม่ต้องดูก็ได้ แต่ถ้าเป็น
การพัฒนาที่ไม่ค่อยช่วยอะไร เพราะฉะนั้นการทำวิจัยควรเริ่มต้นจากดูแผนพัฒนาของประเทศ

4. ประชุมคณะกรรมการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
5. การประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา
6. การหาข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ เช่น Thai business Do sabai.com

ใช้ฐานข้อมูล West law ค้นหาหนังสือ จาก google book แต่มีข้อจำกัดมีเฉพาะไม่กี่หน้า ต้องลองอ่านเนื้อหาว่าตรงกับหัวข้องานวิจัยที่ต้องการ ถ้าไม่ใช่เนื้อหานั้นก็ต้องค้นหาเล่มอื่นแทน เป็นการค้นหาที่ประหยัด แต่ถ้าต้องการหนังสือกฎหมายต่างประเทศนั้นก็สั่งซื้อได้ แต่ราคาแพงมาก หรืออาจซื้อหนังสือมือสองแทน สำหรับผู้วิจัยที่ต้องศึกษากฎหมายของประเทศอิตาลี หรือฝรั่งเศส ผู้วิจัยไม่ควรนำมาแปลเองควรค้นหาจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษที่เขียนกฎหมายของฝรั่งเศสแทน ทำให้ง่ายต่อการค้นหาและมีความถูกต้องมากกว่า สำหรับการได้ข้อมูลโดยตรงใช้วิธีหาใน google ถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบ ข้อมูลเบื้องต้นเข้าไปศึกษาค้นคว้าได้ เราสามารถเข้าไปดูกฎหมายต่างประเทศได้ว่ามีความเหมือนหรือต่างกับประเทศของเราอย่างไร ส่วนใหญ่จะนำคำพิพากษามาใช้อย่างไร ให้เหตุผลว่าทำไมถึงออกกฎหมายในลักษณะนี้ และคำพิพากษาเหล่านั้นสามารถนำมาเขียนในงานวิจัยได้ โดยเฉพาะ Common Law ต้องเน้น Case มากกว่าการอธิบายว่าใช้อย่างไร ทำไมกฎหมายต้องมีการแก้ไข เพราะต่างประเทศมีใช้มาแล้ว ทำให้เวลาที่จะร่างกฎหมายควรร่างอย่างไร

7. ใช้บริการยืมหนังสือจากห้องสมุด เช่น มหาวิทยาลัยนิด้ามีหนังสือใหม่ๆให้ยืม

8. ข้อตกลงระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในต่างประเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับหัวข้องานวิจัยและสิ่งสำคัญในการนำข้อตกลงระหว่างประเทศมาเขียนไว้ซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของไทย เช่น หลักศาสนา จริยธรรม เรื่องงานวิจัยที่ตอบโจทย์ในการแก้ปัญหาที่ทำกับองค์การระหว่างประเทศ ไม่เพียงศึกษาจาก พ.ร.บ.อย่างเดียวยังต้องศึกษาให้ลึกซึ่งถึงประกาศ ระเบียบกฎหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่นำมารวบรวมกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ โดยปกติกฎกระทรวงมีกฎระเบียบมีผลบังคับใช้ในกระทรวงนั้นๆ เพราะมีมาตรการในการกำหนดบางอย่างเหมือนกัน นั้นหมายความว่ากฎหมายฉบับนั้นมีมาตรการควบคุมหรือใช้แก้ปัญหาได้หรือไม่ แต่ในความจริงไม่ใช่เพียงกฎหมายหลักเท่านั้น ในการตอบปัญหางานวิจัยนั้นกฎหมายครอบคลุมกับเรื่องที่จะแก้ไขหรือไม่ พ.ร.บ. คือการเขียนกฎหมายที่กว้าง เพราะฉะนั้นแนวความคิดของต่างประเทศไม่เหมือนประเทศไทย ประเทศไทยใส่พ.ร.บ.มากมาย แต่สำหรับต่างประเทศจะใส่พ.ร.บ.เพียงเขียนเป็นหัวข้อใหญ่ และอธิบายกฎหมายรองๆ ไปท้ายบท การทำงานวิจัยและเจาะลึก ทำให้การทำงานวิจัย สามารถขยายกรอบไปได้ไกล

สำหรับการหาข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยแบบบูรณา อาจแบ่งเป็นแบบบูรณาการทำคนเดียว และเป็นหมู่คณะ เก็บข้อมูลไม่เหมือนกัน และไม่เชื่อว่าเป็นการเก็บข้อมูลแบบนิติศาสตร์ล้วนๆ แต่มีการนำวิจัยแบบวิทยาศาสตร์ผสมกับวิจัยแบบรัฐศาสตร์ โดยหัวข้อนั้นต้องให้สามารถนำกฎหมายเข้าไปใช้ได้กับงานวิจัยนั้นๆ ยกตัวอย่างเช่น การจัดทำเรื่องการบริหารจัดการน้ำ มีการนำกฎหมายมาเชื่อมโยงเป็นการบูรณาการแบบโครงการ โดยในโครงการจะมีเรื่องเทคนิค

ด้านวิศวกรรม วิทยาศาสตร์ เทคนิคทางด้านเศรษฐศาสตร์ว่าจัดทำอย่างไรให้คุ้มค่า พิจารณาในเรื่องสังคมและวัฒนธรรม รัฐศาสตร์ โดยนำกฎหมายไปสนับสนุนในศาสตร์ต่าง ๆ โดยดูกฎหมายภายในว่ามีการบริหารจัดการอย่างไร กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอะไร และกฎหมายในปัจจุบันมีศักยภาพในการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งเป็นการตั้งกรอบของโครงการ กฎหมายเป็นเพียงตัวเสริม ตัวหลักเน้นในเรื่องสังคมศาสตร์กับการบริหารจัดการน้ำในรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด กฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือส่วนหนึ่งที่สนับสนุนในโครงการอื่นๆ โดยการขั้นตอนดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายใด
2. พัฒนากฎหมายขึ้นมาใช้
3. โดยการยกร่างกฎหมายใหม่

การทำงานวิจัยกฎหมายแบบบูรณาการ ต้องนำปัญหาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีมาศึกษา รวมทั้งการท่องเที่ยวก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจ อย่างเช่น จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการจัดการแข่งขันฟุตบอล การแข่งขันโมโตจีพี มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ต้องมีการจัดระบบการคมนาคมซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญ ต้องสามารถเข้าถึงการเดินทางที่สะดวกและปลอดภัย นายเนวิน ชิดชอบ ประธาน บริษัท บุรีรัมย์ ยูไนเต็ด อินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต จำกัด มีการนำแอปพลิเคชัน “แกร็บ” เข้ามาเป็นหนึ่งในพาร์เนอร์รองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาเยือนในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อแก้ปัญหาคนขับรถแท็กซี่ไม่กมิตเตอร์ แต่คิดเป็นแบบเหมาจ่ายเป็นเที่ยว ๆ เหตุผลคือ เส้นทางจราจรไม่ติด ถ้ากมิตเตอร์จะไม่คุ้มกับค่าแก๊ส

จากปัญหาดังกล่าว พบว่าเกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ.ขนส่ง การที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก พบปัญหาเรื่องที่พัก ซึ่งนำพ.ร.บ.โรงแรมมาศึกษา ต้องมีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยอื่น ๆ ที่มาสนับสนุนหัวข้องานวิจัย โดยปกติทั่วไป จะมีงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ งานวิจัยต่างประเทศก็มีความสำคัญเช่นกัน ถ้าเป็นเรื่องการท่องเที่ยวดังกล่าว ในต่างประเทศมีแนวคิดการบริหารจัดการเมืองรอง และในการค้นหาข้อมูลในเรื่องนี้ควรศึกษาจากประเทศที่มีคนนิยมท่องเที่ยว อาทิ สวิตเซอร์แลนด์ ญี่ปุ่น อังกฤษ ผู้วิจัยศึกษากฎหมายการรองรับด้านการท่องเที่ยว พ.ร.บ. หรือนโยบายการบริหารจัดการประเทศ

นักวิจัยรุ่นใหม่ควรเริ่มต้นด้วยการวิจัยเนื้อหากฎหมายก่อน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประมวลความคิดที่เกิดจากผู้วิจัย โดยไม่ใช้การอ่านหนังสือ หรือแปลมา ให้ใช้ว่า วิเคราะห์ด้วยตนเอง ไม่ใช่นำข้อมูลจากต่างประเทศมาแปลโดยไม่ได้อธิบาย วิเคราะห์ ข้อมูลที่ดีที่สุด เช่น ถ้าเป็นร่างกฎหมายหรือตัวกฎหมาย ให้ศึกษาค้นคว้าว่ามีผู้ที่แสดงความคิดเห็นในตัวบทกฎหมายนั้น ๆ

2. มาตรการทุกมาตรการจะมีแนวคิดของตัวมาตรา จากที่สังเกตพบว่าส่วนใหญ่ นำแนวคิดมาเขียนไว้ในงานวิจัยแต่ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ เช่น การตั้งสมมุติฐาน ผลของสมมุติฐานไม่มีแนวคิดรองรับ เพื่อตอบสมมุติฐาน งานวิจัยบางเรื่องสมมุติฐานไม่ใช่เรื่องที่สำคัญ แต่สิ่งที่สำคัญคือ ทฤษฎี ปัญหาของงานวิจัย และการคาดเดาผลงานวิจัยจากทฤษฎีและปัญหา โดยเป็นขั้นตอนสุดท้าย จากกการทบทวนวรรณกรรมเกิดข้อสรุปบางอย่างเกิดขึ้น และพิสูจน์เพื่อตอบกรอบสมมุติฐาน แม้ว่าไม่เป็นไปตามกรอบสมมุติฐานแต่ต้องสามารถตอบได้ว่าเกิดจากปัจจัยใด แต่งานวิจัยส่วนใหญ่พิสูจน์แล้วพบว่าตรงตามสมมุติฐานซึ่งในความเป็นจริงอาจไม่ใช่เสมอไป ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวคิดที่นำไปเขียนไว้ในบทที่ 2 เท่านั้น แต่แนวคิดเป็นการช่วยสนับสนุนสมมุติฐาน เช่น กฎหมายมหาชน ในเรื่องการแบ่งแยกดินแดน เกิดประชาธิปไตย การแก้ปัญหา ระบบประชาธิปไตย

สรุป การพิจารณาทฤษฎี คือ 1. เริ่มจากหนังสือที่สนใจก่อน และอ่านให้กว้างขึ้นไปจึงจะทำให้เกิดประเด็นขึ้นมา และพบว่ามิตฤษฎีมากมายและหลายทฤษฎีที่เราไม่เคยเห็น เช่น ที่ประเทศเยอรมัน ซึ่งสามารถหยิบทฤษฎีที่พบในต่างประเทศมาเขียนก็ได้ เฉพาะทฤษฎีไม่จำเป็นต้องใช้เพียงอันเดียว แต่นำทฤษฎีบนโลกนี้เพื่อมาสนับสนุนความคิดเพื่อให้สมมุติฐาน

ตรงตามที่เราคิดไว้ หรืออาจนำข้อตกลงระหว่างประเทศมาเป็นตัวสนับสนุนความคิดของงานวิจัย อย่างเช่น ทฤษฎีการปราบปรามและปกป้องการทุจริต ไม่ใช่ทฤษฎีแบบโบราณ หรืออาจใช้ข้อตกลงของธนาคารโลกมาใช้ ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้วิจัยต้องอ่านหนังสือให้มาก

ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่

งานวิจัยของคณะฯ ควรมีการปรับให้มีมาตรฐานกลางในเรื่องรูปแบบระเบียบวิธีวิจัย โดยกำหนดแนวทางให้ชัดเจน เพราะในอนาคตอาจารย์ใหม่ต้องเป็นอาจารย์ที่ปรึกษางานวิทยานิพนธ์หรือ IS จึงควรมีการวางมาตรฐานกลาง เพื่อให้มีการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รูปแบบการทำวิจัยในปัจจุบันมี 5 บท ประกอบด้วย

บทที่ 1 ประวัติความเป็นมา

บทที่ 2 ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล

บทที่ 5 สรุปผล

ในบทที่ 1 อาจไม่มีปัญหามากนักแต่ต้องเขียนกรอบให้ครอบคลุมหัวข้อวิจัยแต่ส่วนใหญ่เกิดความสับสนในบทที่ 2 ในเรื่อง ปรัชญา แนวคิด และทฤษฎีว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

แนวคิด หมายถึง ความคิดของหลายๆคนที่ยังมีการถกเถียงโต้แย้งกัน หรือบางแนวคิด มีผู้นำไปใช้และสนับสนุนแนวคิดนั้นๆอย่างเช่น เศรษฐกิจพอเพียง มีผู้นำแนวคิดนี้มาใช้ หลากหลาย การนำแนวคิดมาทำซ้ำๆ จนตกผลึกสุดท้ายกลายเป็นทฤษฎี

ทฤษฎี หมายถึง การตกผลึกแนวคิดของคนหลายๆ คนมารวมกันและมีการทำซ้ำๆ จนสามารถยืนยันได้

ปรัชญา หมายถึง จะมีความลุ่มลึกกว่าทฤษฎี เป็นความแท้จริง ปฏิเสธไม่ได้จึง เปรียบเสมือนหลักธรรมของศาสนา

สิ่งสำคัญที่สุดของบทที่ 2 ไม่เพียงต้องมีแนวคิด ทฤษฎี ปรัชญาเท่านั้น แต่ต้องมีความสัมพันธ์ในการวิเคราะห์ในบทที่ 4 พบว่า นักศึกษาอ้างแนวคิด ทฤษฎี เพื่อให้เนื้อหาใน บทที่ 2 มีขาดความสัมพันธ์ในการวิเคราะห์ ในบทที่ 4 ซึ่งการกระทำแบบนี้เป็นค่านิยมที่ผิด

ภาพบรรยากาศการจัดกิจกรรม

คณะกรรมการจัดการความรู้ ด้านการวิจัย
ในหัวข้อ การหาแหล่งข้อมูลเพื่อใช้วิเคราะห์
ปัญหางานวิจัย

ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี วงษ์วิทิต	หัวหน้า KM Team
๒. รองศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์เทพ วิฑิตอนันต์	KM Team
๓. อาจารย์ชนกพร สุนนะเศรษฐกุล	KM Team
๔. อาจารย์ภัทระ ลิம்ப์ศิริระ	KM Team
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปวีศร เลิศธรรมเทวี	KM Team
๖. นางสาวรัตนชา ใจอารีย์	คุณลิขิต
๗. นางสุกัญญา แยมพราย	เลขานุการ KM Team
๘. นางระพีพรรณ ชนะภัย	ผู้ช่วยเลขานุการ KM Team
๙. นางสาววีระยา จินตนารินทร์	ผู้ช่วยเลขานุการ KM Team
๑๐. นายวสันต์ บุญมาแย้ม	บันทึกเทป